

(א) ר"ה טו. גיטין ה: תמונת
 טא: ב"ק ז: פסחדין לז:
 טו י"א ו"א"ב א' נ"ל

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה אמרייה
 וכו' והקשומו לו הס"ד ואמר
 קן מ"ה וד"ג אמרייה
 לשמנתא קמה דרב
 כהנא ולרב יוסף מי ניהא
 דבפ"ו:

מוסף רש"י

אבל בלילה. שאני ראו
 לדון תומצין ואין עשין דין
 אפילו למחר, ממחמתא לא
 נהאו לשב לנס דין (שנהדרין
 17).

מוסף תוספות

א. ואפי' עברו וקבלו אינו
 מקובל ואין דנין ע"פ אותה
 קבלה כחחלת דין. טע"א.
 ב. עין רשב"א למה
 כשבאו בלילה פסולין
 לפרש"י ג. [ומשום כן
 פסלו עדים הקרובים
 לדיינים שאם החזמו לא על
 פיהם הן נהרגין. טע"א.
 ד. [ומעשים בכל יום
 שמקדשין בפני רחוקים
 וקרובים ואינם חוששים
 שגא הקרובים נחבטו
 להעיד וזהא אף עדות
 הכשרים בטל. י"ן.
 ה. דהא הרוג לא בא לב"ד
 מן הסתם ודוחק היא
 לאוקמה בשעשאו טריפה
 ובא לב"ד. רע"א ממתו ו.

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

אפילו הן שלשה כותבין ואין עושין דין. למחר אפילו לא כתבו אלא
 אם כן יצואו אחרים ויעידו בפניהם כדאמר בראש השנה [כה]: ראוהו
 שלשה והן צית דין יושבו מחזריהם אלל היחיד אחד מהשלשה
 ויעידו השנים בפניהן ויאמרו השלשה מקודש ופרכינן התם ולוקמו

בדוכמיהו וליקדשו ומוקמינן כשראוהו
 צלילה הלכך הן עלמנן אינס יכולין
 לקדש למחר שהרי צלילה עדים היו
 ולא דיינין ולמחר אין עד הרואה
 בדבר נעשה דייין על פי עדות עלמנו
 אלא אם כן יעיד אחר בפניו דהשתא
 אינו עושה הדין על פי עדות עלמנו
 והלכך אחד מן השלשה שראו החדש
 כשמושיצין שנים אללו להיות דיינין
 ושנים הרואין מעדין בפניהם יכול
 הוא להיות דייין אע"פ שראוהו צלילה
 עמהן שהרי ע"פ עדות אחרים
 שמעדין לפניו הוא דין את הדין ולא
 על פי ראיית עלמנו דאין לנו לפסול
 דיינין בשביל שראו בדבר כל זמן
 שלא העידו אלא שהוא עלמנו לא דיון

את הדין על פי ראיית עלמנו דאין עד נעשה דייין וכגון שראה בשעה
 דאינו יכול להיות דייין אבל אם ציוס ראה דזההיא שעתא מני לדון
 את הדין דלא תהא שמיעה גדולה מראייה מה לי אם ידון עכשיו
 מה לי אם ידון למחר. והכא נמי מהאי טעמא משום דהוה להו עדים
 צראיית צלילה דלא מני למימר לא תהא שמיעה גדולה מראייה
 דההיא ראייה לא חשבינן לה כעדות שהועד בפניהן אלא היכא
 דראו בשעה שיכולין לעשות הדין אבל היכא דראו בשעה שאין
 יכולין להיות דיינין כגון צלילה ההיא ראייה ראיית עדים היא שראין
 בדבר ולא ראיית דיינין היא והלכך ע"פ ראייתן דהיינו כאלו הם
 עדים אין יכולין הן עצמן להיות דיינים על פי ראיית עלמנו דאין עד
 נעשה דייין. ומיהו צ"ד שהעידו לפנייהם עדות צלילה עדות גמורה
 היא ויכולין לדון למחר ציוס אבל ראייה דידהו שראין צלילה לא
 שצבינן ראייה הועד לפנייהם צלילה דכיון דלא חוו בזהיא שעתא
 לדניא כאלו דידהו אינה כשמיעה ממש ששמעו מפי עדים צלילה
 אלא הן עצמן נעשו עדים ושוב לא יהו דיינין בעדות עלמנן אלא
 יעידו אחרים בפניהם והכי הלכתא וכי הא סוגיא אשכחן צ"ק צפ'
 החובל (דף 57) גבי התוקע לחצוצרות: ואין עד נעשה דייין. המעיד על
 הדבר אין נעשה עוד דייין באותו דבר וגם אם ראה את הדבר
 ונעשה עד אין נעשה עליה עוד דייין בעדות עלמנו אלא אם כן מעדין
 אחרים בפניו. ונראה צעני דגזירת הכתוב היא דחמיצ [דגריס יטן] ועמדו שני
 האנשים וגו' בעדים הכתוב מדבר (שבוטות דף 73) לפני ה' היינו
 לפני דיינין אשמועינן קרא דלרין להעיד שנים לפני דיינין אבל
 העדים אינן חוזרין ויושיצין ודינין: ה"ג קנין עד אימתי יכול לחזור.
 וכ"כ בפירושי רבינו חננאל. וצין מתנת צריא וצין מתנת שכיב מרע
 במקלת דאית ציה קנין מיירי. וקצעי עד אימתי יכול לחזור צו מקנינו
 ולצטלו דהא לא נגר ומקני מיד אלא לדעת לקיים לו תנאים שיפרש
 אחרי כן או אם יראה לחזור צו מיד שיוכל לחזור דקים להו לרבנן
 דלדעתא דהכי מקני איניש שיתן לצו אחרי כן וידע אם אפשר לו
 צקנין זה לעשותה קנין גמור: על זמן שיושיצין. דלדעתא דהכי מקני
 ליה ע"מ שאם לא יחזור צו באותו מעמד אבל אם יחזור צו יצטל:
באותו ענין. של אותה מתנה: שלשה שנכנסו כו'. במתנת שכיב מרע
 במקלת וצקנין מיירי דאינו יכול לחזור צו: ליהוש דלמא הדר ציה.
 ואמאי קאמר ראו עושין דין דמשמע באותו מעמד אע"פ שעדיין יושצין
 עושין דין גמור ואמאי הא כיון דיכול לחזור צו ויצטל הדין לא הוי דין:
אמרייה לשמעיה כו'. נתוכחתי בדבר לפניו והקשיתי לו: (א) ולרב
 יוסף מי ניהא כו'. והכי גרסינן אמרייה לשמעיה קמיה דרב כהנא:
 מענינא

כדמוכח בפ"ק דגיטין (דף 97) וצפ"ב דכתובות (דף 97) וצ"ב (א) ורבי עקיבא
 דאמר דלמחר דהוה עקיבא דהוה צ"ד (ר"ה טו). דמפרש טעמא כיון דחזו דקטל
 תו לא מנא חזו ליה בזכותיה ואם
 תאמר א (דצפרק קמא) דמכות (דף 97 יב. וצ"ב) מפרש טעמא אחריתא דקאמר ר'
 עקיבא מנין לסנהדרין שראו כו' שאין מנימין אותו עד
 שיעמוד צ"ד שנאמר עד עמדו לפני העדה למשפט עד שיעמוד צ"ד אחר וי"ל
 דההיא דרשא דמכות עיקר וההיא דר"ה (דף טו. וצ"ב) לא
 קאמר אלא דמההיא טעם לא גמרינן שאר דיינים מהתם דדוקא צעני נפשות
 אין עד הרואה נעשה דייין משום והצילו העדה:
ביחוש דבאמא הדר ביה. קשה לר"י דא"כ כל מתנת שכיב מרע צבולה או
 מצומת מיתה ניחוש דלמא הדר ציה וכי תימא הכי נמי וצ"ד
 עדים שלא חזר צו עד שמת דהא צוקן פ"ק צ"ד (דף 97 יט): אמר קמא
 וצתרא צתרא קני קמא לא קני משמע ואי ליכא צתרא קמא
 קני

קיד.

אבל בלילה אפילו שלשה כותבין ואין עושין דין. דההיא ראייה
 כמו עדות ואין מקבלין עדות צלילה כדמוכח פרק ראוהו
 צית דין (ר"ה דף 97 כה: וצ"ב) דקבלת עדות כחחלת דין^א והיום דראוי
 לקבלת עדות יכולין לדון על פי ראיית יוס דלא תהא שמיעה גדולה
 מראייה ולא כמו שפירש הקונטרס

דאמר קבלו עדות שהעידו לפנייהם
 צלילה דייין למחר ע"פ אותו עדות
 ואין לרצינן לחזור ולהעיד בפניהם
 ציוס ומה שפירש הקונטרס דוקא
 שנכנסו לצק"ב אבל הזמיוס להעיד
 שצו אין יכולין לדון אפילו יעידו
 אחרים דהוה להו עדים ואין עד
 נעשה דייין והציא ראייה מפ"ק דמכות
 (דף 97 א.) דרבי יוסי סבר נמלא אחד
 מהן קרוב או פסול עדות כולן צטלה
 ולרבי נמי כי אמרי לאסהודי אמרינא
 דהוה עדים ואין עד נעשה
 דייין: אין ה"ג קאמינא דין
 נחלות: איתמר קנין. שקני
 משכיב מרע או מיד אחר
 אם רצה לחזור מאותו קנין
 עד אימתי יכול לחזור:
 רבה אמר כל זמן שיושיצין.
 אע"פ שאין עוסקין באותו
 ענין: רב יוסף אמר כל זמן
 שעוסקין באותו ענין אע"פ
 שאין יושבין: ואי סלקא
 דעתך כל זמן שיושיצין
 יכול לחזור אם כן אמאי
 אם צצו עושין דין מיד
 לאלתר כשצוהו ומורדין
 כל אחד לירוששתו ולחוש
 דלמא הדר ביה אותו שכיב
 מרע מצואתו עד שהן
 יושבין א (דבריו שכיב מרע
 אין צריכין קנין חושבו
 כקנין דככותבין וכספורין
 דמי כל זמן שקנין חוזר
 יכול הוא נמי לחזור בו אלא
 הוואי דכל זמן דעסקין
 באותו ענין לא הדר ביה
 חו לא מציי הדר ביה הוואי
 דסלקי מההוא ענינא: אלא
 מאי אית לך למימר.
 לרב יוסף דמציי למיעבד
 דין משום דכבר סליק

הלכו ממחלה ע"מ לראות דא"כ אין שצו היחיד יכול להיות דייין והציא
 ראייה נמי מתשובת רש"י וצ"ל שהיה מדקדק מכלן שאין לרין לומר
 אתם עדי דאי אמר להו ליהוי עלי סהדי אמאי ראו עושין דין הא
 צהדיא שוינהו סהדי ואע"פ שפ"ה שיכול להיות דייין כשראו צלילה
 כיון שיש עדים מעידים בפניו כשמתכוין להעיד גרע טפי ואין
 להקשות כי פריך צפ' ראוהו צ"ד (ר"ה דף 97 כה:). מושיצין מחזרייה
 לוקמו בדוכמיהו וליקדשו דלא תהא שמיעה גדולה מראייה אמאי
 לא משני כגון שנתכוונו להעיד דאין יכולים להיות דיינין דהא אי
 נתכוונו לא היה היחיד נעשה דייין ומיהו אין נראה פי' דטעם דאין
 עד נעשה דייין הוי או משום דהויא עדות שאי אתה יכול להזימה
 דכיון שהן עצמן עדים ודיינין לא יקבלו הזמה על עצמן^א או משום
 דצעינן ועמדו שני האנשים אלו העדים לפני ה' אלו דיינין אבל
 העדים עצמן אין חוזרין ויושיצין ודינין ומהני טעמי אין לפסול
 המתכוין להעיד אלא דוקא עד המעיד ומנהיג דמכות שצביא אין
 ראייה דהתם גזירת הכתוב הוא דמקיש ג' לשנים דאפילו הן מאה
 אם נמלא אחד מהן קרוב או פסול עדותן צטלה ועוד קשה לר"י
 לפירושו דמדמה אין עד נעשה דייין לנמלא אחד מהן קרוב או פסול
 א"כ לרבי יוסי דאית ליה דצראייה צעלמא צלא כוונת עדות נמלא
 אחד מהן קרוב או פסול עדותן צטלה כמו כן לא יעשה שצו דייין
 א"כ לית ליה שלא תהא שמיעה גדולה מראייה והשתא צ"ה פריך
 בפשיטות ולא תהא שמיעה גדולה מראייה ומשמע דליכא מאן דפליג
 ועוד קשה דרב יהודה אדרב יהודה דרב יהודה פסיק במכות (דף 97 א.)
 כרבי יוסי דצראייה צעלמא נעשה עד ואין עד נעשה דייין וצ"ב וצ"ה
 היכי קאמר רב יהודה ראו עושין דין הלא נעשו עדים אע"פ
 שלא נתכוונו אלא ודאי אומר ר"י דאין לדמותו ועוד אומר ר"י
 דהתם נמי בכונה לחודה שנתכוונו להעיד בשעת ראייה לא היתה
 עדותן צטלה אלא כשהעידו א"כ צ"ד דאי לא תימא הכי אין לך
 גט כשר כשנותנין צפני קרובין או קדושין אם נתכוונו להעיד^א והא
 דקאמר ומה יעשו שני אחין שראו צבאל שהרג את הנפש אע"פ
 שאין עדותן צטלה אלא כשמעדין צפני צ"ד מ"מ פעמים שאין האח
 זה יודע שכבר העיד אחיו ומעיד ומיהו מעיקרא הוה צעני למימר התם
 דצראייה צעלמא צלא העדה נפסלין כשנמלא אחד מהם קרוב או
 פסול מדפריך הרוג יציל^ב נרצע יציל הורג ורועע יצילו אבל לפי
 המסקנא דצעני למימר ומסיק רבא אמר קרא יקום דבר במקיימי
 דבר הכתוב מדבר דהיינו עדים שהדבר מתקיים על ידיהן אין נפסלין
 עד שיעידו צצית דין ויקיימו דבר: וצ"ה עד נעשה דייין. היינו עד
 המעיד כדפרישית ודוקא צדאורייתא אבל צדרבנן נעשה דייין

כדמוכח בפ"ק דגיטין (דף 97) וצפ"ב דכתובות (דף 97) וצ"ב (א) ורבי עקיבא
 דאמר דלמחר דהוה עקיבא דהוה צ"ד (ר"ה טו). דמפרש טעמא כיון דחזו דקטל
 תו לא מנא חזו ליה בזכותיה ואם
 תאמר א (דצפרק קמא) דמכות (דף 97 יב. וצ"ב) מפרש טעמא אחריתא דקאמר ר'
 עקיבא מנין לסנהדרין שראו כו' שאין מנימין אותו עד
 שיעמוד צ"ד שנאמר עד עמדו לפני העדה למשפט עד שיעמוד צ"ד אחר וי"ל
 דההיא דרשא דמכות עיקר וההיא דר"ה (דף טו. וצ"ב) לא
 קאמר אלא דמההיא טעם לא גמרינן שאר דיינים מהתם דדוקא צעני נפשות
 אין עד הרואה נעשה דייין משום והצילו העדה:
ביחוש דבאמא הדר ביה. קשה לר"י דא"כ כל מתנת שכיב מרע צבולה או
 מצומת מיתה ניחוש דלמא הדר ציה וכי תימא הכי נמי וצ"ד
 עדים שלא חזר צו עד שמת דהא צוקן פ"ק צ"ד (דף 97 יט): אמר קמא
 וצתרא צתרא קני קמא לא קני משמע ואי ליכא צתרא קמא
 קני

**עין משפט
 נר מצוה**

יש א מ"י פ"ה מהל' עדות
 הלכה מ סמנ עשין קט
 טו"ש"ע ח"מ פ"י סעף ה':
 ב ב מ"י פ"ה מהלכות
 מביה הלכה' סמנ עשין
 פ. טו"ש"ע ח"מ פ"י קכה
 סעף ו':

רבינו גרשום

ביום אבל בלילה אפי'
 שלשה כותבין. משום
 עדות: ואין עושין דין. דאין
 דין נוהג בלילה כגריסין
 בסנהדרין דיני ממונות דנין
 ביום וגומרין אף בלילה
 אבל אין מחזיקין בלילה
 דכתיב והיה ביום הנחילו
 את בניו הא כיצד יום
 לתחלת דין לילה לגמר
 דין: מאי טעמא. כשנכנסו
 בלילה אין עושין דין. משום
 הדות עדים ואין עד נעשה
 דייין: אין ה"ג קאמינא דין
 נחלות: איתמר קנין. שקני
 משכיב מרע או מיד אחר
 אם רצה לחזור מאותו קנין
 עד אימתי יכול לחזור:
 רבה אמר כל זמן שיושיצין.
 אע"פ שאין עוסקין באותו
 ענין: רב יוסף אמר כל זמן
 שעוסקין באותו ענין אע"פ
 שאין יושבין: ואי סלקא
 דעתך כל זמן שיושיצין
 יכול לחזור אם כן אמאי
 אם צצו עושין דין מיד
 לאלתר כשצוהו ומורדין
 כל אחד לירוששתו ולחוש
 דלמא הדר ביה אותו שכיב
 מרע מצואתו עד שהן
 יושבין א (דבריו שכיב מרע
 אין צריכין קנין חושבו
 כקנין דככותבין וכספורין
 דמי כל זמן שקנין חוזר
 יכול הוא נמי לחזור בו אלא
 הוואי דכל זמן דעסקין
 באותו ענין לא הדר ביה
 חו לא מציי הדר ביה הוואי
 דסלקי מההוא ענינא: אלא
 מאי אית לך למימר.
 לרב יוסף דמציי למיעבד
 דין משום דכבר סליק

(א) אולי צ"ל וצ"ב שדברי ש"מ
 וכו' וככותבין ומסורין דמו
 מ"מ לא זמן שקנין חוזר וכו'.

בא א מוי פיל מהל'
מלות הלכה יב סגג
עשין 15 טוש"ע סח"ע סי' 5
סעיף א':
בב ב מוי' שס הלכה יג
ועי' בהשגות ובמגד
משנה סגג שס טוש"ע סח"מ
סי' רעו סעיף ה':

רבינו גרשום

מאותו ענין ולא הדר בו
התחיל לדבר מענין אחר
ומשום הכי עושין דין.
שוב הכי נמי לרוב משום
הכי עושין דין דקמו כבר
אחר צדוה ולא הדר ביה
והדר יתבי ועשו דין משום
הכי לא מצו למיהדר ביה:
והלכתא כוותיה דרב יוסף.
בהני ג' הלכות (ב) דאיריבין
בפירקא קמא דמעליין ל"י
כנכסי דבר מריון וננין
הדמא דאמר רב יוסף כל
זמן שנוסקין באוחו ענין
רומצה כראמר"י באידן

פירקין מי שמת הואא
דאמר לה לרביתהו נכסי לך
ולבניך אמר ר' יוסף קנאי
איחאא פלגא דרדש קרא
דכתי' והיתה לאהרן ולבניו
וכה מחצה לאהרן ומחצה
לבניו:
ב"ט' האשה את
בנה והאשה את בעלה ואחי
האם לבני אוחוה ואינם
נחולין את ממונם:
האשה את בנה מורשה ממונה
לבנה ואינה יורשת ממון
של בנה היינו דקתי

ברישא ומתני' האיש את
אשתו נחול' ולא מנחיל
ואחו האם מורישין ממון
לבני אחוה היינו דקתי
ובני אחוה נחולין ולא
מנחילין דמה לי אחי האם
ומה לי אחות האם ותורתו
זימנא ליל:
אין הבעל יורש
את אשתו בקבר.
ולאחר

מיתא אשתו אם נפלה לה
יורשה אין הבעל יורש
אוהת יורשה כי אם הבנים
לפי שאינו נוטל בראוי
כבמחזיק:
אין אשה את
בנה אין הבן יורש את
אמו בקבר.
שאר נפלה
לה יורשה לאח מיתתה
אין הבן יורש אותה להכי
שיחא יכול להורישת לאחין
מן האב אבל הוא עצמו
יכול לירש אותה עד שהוא
חי ואחריו לקרובי האב
ואגב דאיצטרך למיתני הבן
תרי נקט ואחי האם ולא
משום דרשינן לה כלום

(ב) זיל טעה דאיריבין וכו'
ופטרין עקן סיוס גליס הלא
במסו' והיינו דן מיתא דרב
יוסף וזאת הם דטפין על
מדת מסו'.

קיד:

קני קמא ואע"ג דלא ידעינן אי הדר ציה ואמר נמי דייתקי מצטלת
דייתקי ומיהו בקונטרס פ' דהכי פריך כיון דיכול לחזור ויצטל הדין
לא הוי דין^א ואע"ג דלא חזר חיישינן שמא יחזור ואין נראה לר"י דא"כ
הוה ליה למיפרכך והא מלי הדר ציה^ב ונראה לפרש דאמאי עושים דין
ניחוש שמא יחזור והוי כמו אטרומי
צי דינא צבדי^ג:

והלכתא כוותיה דרב יוסף בשדה ענין ומחצה.

אע"ג דבמחלה ליכא מאן דפליגי עליה
דרב יוסף מ"מ הוצרך לפסוק הלכה
כמותו משום דאזיי מקשי עליה
ואע"ג דשני ליה^א רב יוסף שפיר
סלקא דעתך משום דרב יוסף^ב
אשיקך תלמודיה ולא הוי שניו דידיה
עיקר קמ"ל ומאן^ג אין להוכיח דהלכתא
כרבה לגבי רב יוסף צכולי גמרא
שהרי כלן פוסק אפילו דצבר דלא
חלק עליה רבה דמסתברא דלא אחי
למימר אין הלכה כמותו ככל מה
דצבר בגמ' אלא במכילמין הדין ג'
איתנהו במכילמין אצל יש ראייה
מפרק מי שאלחו (גיטין דף ע"ג)
דקאמר והא קי"ל הלכתא כרבה^ד

ובהא אין הלכה כרשב"ג ומדלא קאמר והא קי"ל הצחי הלכתא
כרבה דקאמר גבי רבן שמעון צן גמילאל משמע דצכולי גמרא
הלכתא כרבה ובההיא דריש הכונס (צ"ק דף נו: ו)ש) דפליגי רבה
ורב יוסף בשומר אבידה חומר ר"י דהלכה כרבה דהוי שומר חנם
ולא כמו שפוסקין כרב יוסף ושם (ד"ה צהיאל) פירשנו:

מה אשה את בעלה אין הבעל יורשה בקבר. פ"ה אינו מיושב
דמפרש בקבר אאשתו קאי דאין הבעל יורשה אם נפלו לה
נכסים כשהיא בקבר דהא דומיא^א
זה ליכא לפרושי אף אשה
את צנה אין הבן יורש את אמו כשהיא בקבר והא לימא שהרי הבן
יורש את אמו כשהיא בקבר כשמתה צחי מורשה כדאמר לעיל
ולקמן נמי מרבינן צן הבת ואם נפרש^ב
יורש הבעל כשהוא בקבר
אין יורש את אשתו להנחיל לאחיו הוה אחי שפיר דאף האשה אין הבן
יורש את אמו כשהוא בקבר להנחיל לאחיו מן האב אצל תימנה דאמאי
פשיטא ליה צבעל טפי מצבן דמה שפי' ריב"זם דלכך פשיטא ליה
צבעל משום דשאריות פקע ליה על ידי מיתה כמו ע"י גירושין^ג
אין נראה^ד
דאמר צהצב על צימתו (יצמות דף טו: א')
דלאחר מיתה
נמי מיקריא שארו^ה
ואומר ר"י דהיינו טעמא משום דאין אדם יורש
בקבר להנחיל לקרובין אלא ע"י משמום נפקא לן לקמן מוצן אין
לו דהיינו הנהו דיורשין מתמת קורבה אצל צעל דלא ירית מתמת
קורבה לא אשכחא משמום וקשה לרשב"א דא"כ אמאי איצטרך
קרא לעיל^ו
דאין הבעל יורש אשתו צראוי עד דליף מפנחס תיפוק
ליה משום דלא אשכח משמום צירושא הבאה מכח שאירות ונראה
לו שזהו צברתו של רשב"ז דנקט יורש אשתו כשהאשה בקבר דודאי
כשהבעל בקבר הוה ליה למימר והא דלא פירש הכי שסובר דהיא
גופה לא נפקא לן אלא ממאי דאשכח שאינו יורש את אשתו כשהאשה
בקבר כדילפינן לעיל מקרא דפנחס דנהי דלא מצטל שאירות לגמרי
כדאמר ציבמות מ"מ מכח שאירות בקבר אשכחן דאינו יורש הלכך
אין לו לצעל לירש כשהוא עצמו בקבר וה"ג צן אע"ג דיורש
אמו כשהיא בקבר מואין לו כתיב מ"מ אינו יורשה כשהוא בקבר
להנחיל לאחיו מן האב דיליף מצעל^ז
וצסוק פ' מי שמת (לקמן דף קטו:):
יליף לה מקרא אחרינא נאמר כיצה צבן ונאמר כיצה צבעל כו'
וכופר האשה דלא ירית צעל נפקא לן מקרא אחרינא צפרק שור
שגגה ארצעה וחמשה (צ"ק דף מצ:):
ומפרש תתם טעמא לפי שהוא

ראוי שאינו משתלם אלא לאחר מיתה וכן נוקיה ומלוה שלה למאן דחשיב
ליה ראוי אורי"י לפי שאינן ממורישי אשה (ש) הוי לכן קריין לפסוק
אחר וצ"ק פ' דמכופר לא אחי שאר ראוי דה"א שאני כופר דלעולם הוה
ראוי ומירוסה לא שמעינן כופר לפי שמחיים נעשה החצלה א':
אף מטה האם האשה יורשת את בנה.
הקשה ר"י א"כ ע"י איש נמי מסבת נחלה ממטה למטה שאם ישא
משבט אחר וימות וירשנו צנו ואח"כ ימות הבן ומירשנו אמו שהיא
משבט אחר ואמאי אזהר רחמנא לאשה מוכל צת יורשת נחלה טפי
מלאיש ועוד דאם כשאין האב
האשה יורשת א"כ לא תהיה נחלה ממשמשת לקרובי האב ולקמן
מקרא נפקא לן משמום נחלה ואם שניהן יורשין יחד את הבן הא
משפחת אם אינה קרויה משפחה ונראה לרבינו תם ולר"י דציגורת
קאמר דיורשת את צנה ונפקא מינה^ח
שלא יהיו נכסיו הפקר^ט:

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

מענינא לענינא. שפסקו מאותו ענין ודצרו צענינים וצמעשים
אחרים ולא אם רלו עושין דין אצל כל זמן שעסוקין צאותו ענין אין
עושין דין:
והלכא כווסיה דרב יוסף צצדה. צפ"ק (לעיל דף יב:):
אמר רב יוסף מצי אמר ליה מעלינא לך כנכסי דצב מריון:
ענין. הא
דאמרין:
ומחלה. לקמן צמי שמת

(דף קמג.)
ההוא דאמר לדציטהו נכסי לך
ולצריך אמר רב יוסף קנאי פלגא
דדריש והיתה לאהרן ולצניו (ויקרא כד)
מחנה לאהרן ומחנה לצניו:
האשה
אם צנה למה לי. למיתנא מנחלת
ולא נוחלת היינו רישא דקמני האיש
את אמו נוחל ולא מנחיל והאשה
את בעלה נמי דקמני מנחלת ולא
נוחלת היינו נמי רישא האיש את
אשתו נוחל ולא מנחיל וכן אחי האם
דקמני דמנחילין לנכדס צני אחווס
ולא נוחלין קמני נמי רישא דקמני
צני אחוס של איש נוחלין דויהן ולא
מנחילין.
ולמאן דמני נמי צצמתימין
צני אחיות הך סיפא נמי היינו צני
אחיות דכי היכי דהאיש נוחל את
דודו ואינו מנחיל ה"ג נוחל את דודמו
ואינו מנחיל:
ה"ג הא קא משמע לן

דהאשה צו' ולא גרסינן אלא.
כלומר להכי תנא צבא ימירה לראקשי
האשה את צנה להאשה את צעלה
דצאותו ענין שהאשה מנחלת
לצעלה מנחלת נמי לצנה:
מה האשה **אם** צעלה. אינה מנחלת לו
צראוי לה לאחר מיתתה אלא צמוחוק כדאמרין לעיל [ק"ג].
וילפינן מקראי דאין הבעל יורש את אשתו צנחלה הבאה לה ממורישה
כשהיא בקבר אלא או צנה או צתה יורשה ואם אין לה צן הקרוב
למורשה יותר קודם:
אף האשה **אם** צנה. אינה מנחלת לו
לאחר מיתתו כדי שינחיל הוא לקרוביו שגמד צציו ולא מצד אמו כגון
שאם מת הבן ואח"כ מתה אמו אין זה הבן שהוא צבר מת ונתון
בקבר מקודם מיתת אמו יורש עתה את אמו להנחיל את אחיו מצציו
אלא יורשי צציה יורשין אותה.
וסצברא הוה דכיון דמת צנה מקמני
דיתה פקע לו כחו צירושא אמו ומיהו להכי איצטרך לאשמועינן
דלא ירית כשהוא בקבר את אמו דס"ד אמנינא לא טסוב תרי זימני
כתיב [צצמדני לן] ומרייהו צצצת הבן חד להיכיל דמתה אמו
מקמיה דירית לה ואידך לאשמועינן דאפילו היכא דמית אחיו
צרישא ומתה היא אחריה דהוסצה נחלה לצציו או לקרוביו מן
האב קמ"ל משנה ימירה דלא ירית צראוי וקראי לכדדרשיניהו לעיל
[ק"ג]. והאי דקמני אחי האם דלא קריין אגב גררא להון נקט ליה.
והאי דקמני צרישא האב את הצנים והצנים את האב והיו נמטע
סיפא מרישא מיהו כיון דמיתני ליה צצרויהו נוחלין ומנחילין
קמני להו דכל נוחלין ומנחילין קחשיב אצל הך צצא דמנחילין
ולא נוחלין כולה מיותרת היא שהרי צבר נשנית צצת נוחלין
ולא מנחילין:
(א) **יורש אם אמו** בקבר. דמי
לההוא בקבר דלעיל שכשהאשה בקבר אינה יורשת צציה כדי
להנחיל לצעלה והכא נמי כשהצן בקבר אינו יורש את אמו כדי
להנחיל לאחין מן האב:
משום רצי יהודה צצני שמעון.^א
משום דלא היה רבו מוצהק קאמר משום שלא הורגל ר' יוחנן
לומר צצרים משמו של ר' יהודה צר' שמעון אצל מרצו
יאמר אמר ר' יוחנן אמר ר' ינאי (ו):

דצר פורה. כלומר מן הפסוק יש ללמוד:
האב יורש אם צנו. וה"ה
לצתו כדילפינן צריש פירקין [קטו]:
יורשא אם צנה. וה"ה לצתה צצמקוס
שאין האב אצל אם אציו קיים הוה קודם דלהכי מיהא אהני
משפחת אצ שקרויה משפחה [קטו]:
להקדים שאר האב לשאר האם:
מטום. וכל צת יורשת נחלה ממטום^ב
וצירושא שני מטוט אוקיימנה [קיא]:
איתיביה

את אמו כשהוא בקבר
הדר ביה צצנינו והוכי דינינן
ביה לאלתר ומטרחינן
דיניי.
ד. דכיון דמת ליה
והותרה לינשא לאחר נפרדה ממנו ושוב אינו
יורשה שהרי אילו נתשא
לאחר האחר יורש. רשב"א.
ה. דכתבי צבי סומאה כי
אם לישארו (ויקרא כא).
ט. כתיב יצמותה:
ו. שאם מת
הבן בחיי אמו ואח"כ מתה
אמו אצ"ג דקורבא דבן
לגבי אימה מדי דלית ליה
הפסק הוה אין הבן יורש
את אמו כשהוא בקבר
להנחיל לאחין מן האב
דכיון דאין בין האחין מן
האב ובין אמו קורבא
בעולם לא ירתי לה.
י. דנשא.
י. שהכופר בא על דיה,
הר"א דנטול.
מוס' צ"ק מצ:
צ

^א. ועי' צצשומ"ק צצס מוס' הלא"ש מה שמתק.

מסורת הש"ס

(א) לקמן קמג:
ב [לקמן קטו:
א] [שם]
ג [צצמדני
לן].
ד [לצניו לקמן קמג.
לא
מניו שהשיב רב יוסף
כלום על
קסיית אציי ע"ש
ואריך
לפניס].
ה [ועי' מוס'
מנחות
לב. ד"ה
מעלל וצמוסות
מנילה
עט:
ד"ה
והלכא
ובי"].
ו [ועי'
מס'
מסוק
ד"ה
לאתר].
ז [לעיל
ק"ג].

תורה אור השלם

1 וכל בת י'רשת נחלה
ממטות בני ישראל לאחד
ממשפחת מטה אביה
תהיה
לאשה
למען
ירשו
בני
יש'ראל
איש
נחלת
אב'תו:
במדבר
לו ח

גליון הש"ס

הש"ס ה"ה משום י"י ב"ד
שמעון משום דלא הוה רבו
מוכה.
ע"י רש"י
חולין
ק"ג
ע"ב
ד"ה
אל
דצינה:
תוס'
ד"ה
אך
בו'
שלא
היו
נכביו
הפקד.
ע"י
רש"י
פ"י
משנה
ט'
דצביעות
ועי'
צציי
כמותו
ע"י
פ"א
כמדו"ה
מצבילין:

הגהות הב"ח

(א) **גב' והאם** את אשתו
אמר רב ששת הא קא
משמע לן:
(ב) **שם** ר' יהודה
בר'
רשב"ס
(ג)
רשב"ס
ד"ה
אין
קמני
יורש
את
אמו
בקבר:
(ד)
ד"ה
משום
ו
וי'
אמר
ר'
ינאי.
גיב
לעיל
דצף
ק"ב
ע"א:
(ה)
תוס'
ד"ה
והלכא
כו'
דרב
יוסף
איצטרך
תלמודיה
לא
הוי
שניו:
(ו)
ד"ה
מה
ועי'
דכא
דומא
דהכי
לכא
ו
דדא
למא:
(ז)
בא"ד
ואם
נפרש
בריושת
הבעל:
(ח)
בא"ד
אין
נחלה
הרא
אמר
צצנא:
(ט)
בא"ד
שאין
ממורישי
אשה
הצברכו
לפסוק
אחר
ל"ל:

מוסף תוספות

א. דכיון דאפשר למיהדר
ביה אין ושיבת בידי אפי'
לא חזר.
דהרי כמו שידון
קודם גמר הטעות.
רשב"א.
ב. ועוד נתי דלגיב דידיה
לא הוי דין כיון דצצני הדר
ביה.
לגבי
ביים
לדיוה
דין
אם
לא
חזר
בו.
שיעמ'
קצת
מוס'
הלא"ש.
ג. ומוסף
הרמב"ן
ודילמא
אכתי
הדר
ביה
כלומר
בתר
דינא
הדר
ביה
צצנינו
והוכי
דינינן
ביה
לאלתר
ומטרחינן
דיניי.
ד. דכיון
דמת
ליה
והותרה
לינשא
לאחר
נפרדה
ממנו
ושבו
אינו
יורשה
שהרי
אילו
נתשא
לאחר
האחר
יורש.
רשב"א.
ה. דכתבי
צבי
סומאה
כי
אם
לישארו
(ויקרא
כא).
ו. כתיב
יצמותה:
ז. שאם
מת
הבן
בחיי
אמו
ואח"כ
מתה
אמו
אצ"ג
דקורבא
דבן
לגבי
אימה
מדי
דלית
ליה
הפסק
הוה
אין
הבן
יורש
את
אמו
כשהוא
בקבר
להנחיל
לאחין
מן
האב
דכיון
דאין
בין
האחין
מן
האב
ובין
אמו
קורבא
בעולם
לא
ירתי
לה.
י. דנשא.
י. שהכופר
בא
על
דיה,
הר"א
דנטול.
**מוס'
צ"ק**
מצ:
צ